

senere Tid har det nemlig vist sig, at der undertiden spekuleres i Oprettelsen af Folkehøjskoler. Den ærede foregaaende Taler antydede noget lignende, idet han nævnedes Husmandsbrugene, og hvad dermed staaer i Forbindelse. Jeg skal ikke fordybe mig i dette Spørgsmaal; men jeg maa maaske sige saa meget, at den gode Støtte, man fraoven, fra Statens Side, yder, ikke altid kommer dem til gode, som man har haft til Hensigt at hjælpe, men at alt for store Dele af den ydede Støtte gaar i Spekulanter Lomme. Det er netop disse Spekulanter, jeg tænker paa. Vi maa se at undgaa Faren for, at Oprettelsen af Højskoler falder i Hænderne paa disse. Vi ser, at naar større Gaarde købes op af Spekulanter og udstykses, bliver der en Hovedparcel med Bygninger tilbage, idet man ikke kan realisere det hele, og saa spekulerer man i at lave en Højskole. Jeg mener at kunne erindre at have set en Bekendtgørelse, der lød omtrent saadan: En Ejendom, beliggende der og der, passende enten til Oprettelse af en Højskole eller til et Ølbryggeri, o. s. v. Det røber jo Spekulationen. Naar vi endogsaa her i Rigsdagen og Regeringen bliver udbyttet af Spekulanter, der ikke viger tilbage for at udbytte os, saa mener jeg, at her bør vi være paa vor Post. Hvorledes Lovforslagets Bestemmelser i den Henseende skal formes, skal jeg ikke udtale mig om; det bliver jo Udvalgets Sag at overveje dette nærmere. Jeg tror kun, det er rigtigt, at denne Bemærkning bliver gjort.

En Taler nævnedes Husmandsskolerne; jeg tror, det var den ærede Ordfører for Flertallet. Ja, jeg hører til dem, der ikke var begejstrede for disse Skoler, den Gang de blev oprettede, og nu hører jeg til dem, der beklager, at de nogen Sinde er blevet oprettede. Thi det Skel i Folkeundervisningen, der sattes ved Oprettelsen af disse Skoler, burde ikke være sat. Man burde være gaaet andre Veje for at afhjælpe den Trang, man har ment ved disse Skoler at afhjælpe. Mere end dette skal jeg ikke sige om dette Forhold.

Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klansen) udtalte som sin Formening, at det Lovforslag, som her foreligger, egentlig var unødvendigt, og at vi godt kunde have ændret alle disse Forhold paa Finansloven. Det er fuldkommen rigtigt, at Finansloven er blevet anvendt ogsaa til Udvikling af alt, hvad der angaar Folkehøjskolen. Det er den blevet for mange Aar tilbage, og der vilde heller ikke være det mindste i Vejen

for at gaa videre paa selve Finansloven i den Retning. Men jeg tror dog — og naar det kommer til Stykket, er der neppe i denne Henseende synderlig Meningsforskel mellem det ærede Medlem og mig —, at det er rigtigt, at vi gaar den særlige Lovgivnings Vej, hvad dette Forhold angaar, og i den Henseende mener jeg, vi bør følge den højtærede Minister. Om hans Lovforslag skal jeg i øvrigt kun sige, at jeg skønner, at det er vel forberedt i enhver Henseende. Selv om der kan være en eller anden Enkelthed, der kan være omdisputabel, tror jeg dog, at vi ret vel vil kunne følge den højtærede Minister ved Afgørelsen af denne Sag.

Til Slutning vil jeg endnu kun nævne et enkelt Spørgsmaal, som i en Række Aar har interesseret mig i ikke ringe Grad. Det er Spørgsmaalet om Husholdningsskoler. Det vil være bekendt, at jeg i ikke ringe Grad har antaget mig disses Skæbne. Naar jeg nu nævner dem, er det dog ikke, fordi jeg paa dette Tidspunkt vil fremkalde nogen Debat om dem, men jeg ønsker kun at udtale, at jeg haaber, at ogsaa dette Spørgsmaal vil blive Genstand for Overvejelse i det kommende Udvalg.

Carl Hansen: Naar jeg har bedt om Ordet, er det, fordi det er faldet i min Lod i en ret lang Aarrække — fra 1892 til 1910 — som Medlem af et Skoleraadsudvalg at skulle stille Forslag om Fordeling af de Beløb, der er stillet til vedkommende Skoleraads Raadighed til Uddeling blandt dem, der ansøger om Tilskud til Ophold paa Folkehøjskoler. Denne Fordeling har ikke altid været nogen tiltalende Gerning for Skoleraadene, og den ærede Ordfører for mit Parti har Ret, naar han omtaler, at det Beløb, der har staaet til Raadighed til ubemidlede Elevers Højskoleophold, alle Dage har været for lille. Vel hjalp det noget, da vi fik Loven af 1902, men det hjalp kun midlertidigt, og det har vist sig i de senere Aar, hvad ogsaa fremgaar af de Oplysninger, som ledsager Forslaget, at de 250,000 Kr. har været ret utilstrækkelige. I den første Tid efter Loven af 1892 eller rettere i de Aar, der fulgte noget efter, var Forholdene dog værre. Ansørgernes Antal var stigende, men Midlerne de samme, hvad der i Virkeligheden kom til at betyde, at de var nedadgaaende i den Skoleraadskreds, jeg havde den Ære at repræsentere. Dette skyldes den Maade, hvorpaa Beløbene er fordelte af Ministeriet mellem Skoleraads-